

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

Meistaru iela 10-502, Rīga, LV-1050, tālr. 27343432, e-pasts seplp@seplp.lv, www.seplp.lv

Rīgā, 01.10.2026.

Nr. 36/6-3

Atzinums par VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” radio programmas “Latvijas Radio 1” 2026. gada 31. augusta raidījuma “Pievienotā vērtība” sižetu

2026. gada 3. septembrī Latvijas sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons (turpmāk tekstā arī – ombuds) saņēma [...] (turpmāk – Iesniedzējs) iesniegumu [...] “Par raidījuma “Pievienotā vērtība” satura atbilstību sabiedriskā medija principiem” (turpmāk – Iesniegums).

Iesniedzēja ieskatā, *raidījuma kopējais redakcionālais ietvars rada pamatotas šaubas, ka, sabiedriski nozīmīgu un konfliktējošu interešu jautājumā, vienas ekonomiski ieinteresētas nozares skatījums faktiski ir pārņemts par paša raidījuma pamata vēstījumu, radot sabiedrībā aizspriedumus, veicinot dažādu sabiedrības grupu pretnostatīšanu un nepamatoti mazinot uzticēšanos valsts institūcijām. Līdz ar to izvērtējams ir ne tikai viedokļu formāls līdzsvars, bet arī tas, vai šāds jautājuma atspoguļojums atbilst sabiedriskā medija pienākumam nodrošināt objektivitāti, neitralitāti un viedokļu daudzveidību, kā arī veicināt cieņu un mazināt aizspriedumus starp dažādām sabiedrības grupām, nevis tās pretnostatīt, radot un pastiprinot sociālu naidīgumu.* [visi izcēlumi citētajā Iesnieguma tekstā šeit un turpmāk mani – E.A.]

Iepazīstoties ar Iesnieguma saturu un tajā izteiktajiem lūgumiem, ombuds pieņēma lēmumu veidot atzinumu par VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” (turpmāk – LSM) radio programmas “Latvijas Radio 1” (turpmāk – LR1) 2026. gada 31. augusta raidījumā “Pievienotā vērtība” (turpmāk – Raidījums) ietvertā sižeta “Valdība neakceptē vēja parka būvniecības ieceri; tas sacel vētru nozarē” (turpmāk – Sižets) atbilstību SEPLPL 3. pantā noteiktajiem sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipiem un VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs”

Redakcionālajās vadlīnijās (turpmāk – Redakcionālās vadlīnijas) noteiktajām prasībām.

Par pieņemto lēmumu Iesniedzējs tika informēts ar 2026. gada 7. septembra elektroniskā pasta vēstuli.

Lai sagatavotu atzinumu, ombuds no 2026. gada 3. septembra līdz 2026. gada 30. septembrim:

- 1) iepazīnās ar Iesniegumā sniegto apsvērumu izklāstu, kā arī ar Iesniegumā izteiktajiem lūgumiem;
- 2) iepazīnās ar Sižetu;

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://lr1.lsm.lv/lv/raksts/pievienota-vertiba/valdiba-neakcepte-veja-parka-buvniecibas-ieceri-tas-sacel-vetru-a223188/>.

- 3) iepazīnās ar 2026. gadā LSM programmās un pakalpojumos publicētajām satura vienībām, kuras saturiski saistītas ar SIA “K2 Ventum” vēja parka projekta Sakas pagastā tematiku:
 - LTV raidījuma “De Facto” pētnieciskās žurnālistes Laines Skvorcovas 2026. gada 14. septembra publikāciju ziņu portālā “LSM.lv” (turpmāk – LSM.lv) “Likstas ap “K2 Ventum” vēja parku nerimstas” (turpmāk – Publikācija 1);

Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti:

<https://www.lsm.lv/raksts/zinas/ekonomika/14.09.2026-likstas-ap-k2-ventum-veja-parku-nerimstas.a662997/>.

- LSM.lv ziņu redaktora Jāņa Kinča 2026. gada 25. augusta publikāciju LSM.lv “Valdība neakceptē “K2 Ventum» vēja parka ieceri Pāvilostas pusē” (turpmāk – Publikācija 2);

Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti:

<https://www.lsm.lv/raksts/zinas/ekonomika/25.08.2026-valdiba-neakcepte-k2-ventum-veja-parka-ieceri-pavilostas-puse.a660281/>.

- LTV raidījuma “Kas notiek Latvijā” redaktoru Madaras Fridrihsones un Zanes Mačes 2026. gada 3. maija publikāciju LSM.lv “Valdība un haoss, slēpšanās aiz sliekām, IVN “lai izbļautītos”, ko “jāpārcieš attīstītajam”: diskusija par vēja parkiem” (turpmāk – Publikācija 3);

Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti:

<https://www.lsm.lv/raksts/kas-notiek-latvija/raksti/03.05.2026-valdiba-un-haoss-slepsanas-aiz-sliekam-ivn-lai-izblaustitos-ko-japarcies-attistitajam-diskusija-par-veja-parkiem.a645314/>.

- LTV raidījumu cikla “Kas notiek Latvijā” 2026. gada 29. aprīļa raidījumu “Kas notiek ar lēmumiem un protestiem par vēja parku būvniecību?” (turpmāk – Publikācija 4);

Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti:

<https://replay.lsm.lv/lv/skaties/ieraksts/ltv/375433/kas-notiek-ar-lemumiem-un-protestiem-par-veja-parku-buvniecibu>.

- LSM.lv ziņu redaktora Jāņa Kinča, LR1 korespondenta Mihaila Ņikulkina, Latvijas Radio

Ziņu dienesta korespondentes Sintijas Ambotes, LTV Ziņu dienesta korespondenta Dāvida Freidenfelda 2026. gada 28. aprīļa publikāciju LSM.lv “Valdība dod zaļo gaismu diviem no trim plānotajiem vēja parkiem Kurzēmē” (turpmāk – Publikācija 5);

Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti:

<https://www.lsm.lv/raksts/zinas/ekonomika/28.04.2026-valdiba-dod-zalo-gaismu-diviem-no-trim-planotajiem-veja-parkiem-kurzeme.a644881/>.

- LR1 autore Daces Krejeres 2026. gada 7. marta publikāciju LSM.lv “Gada cilvēks Dienvidkurzemes novadā par ilgstošu pretestību vēja parka projektam – saruna ar Sandru Stepīnu” (turpmāk – Publikācija 6);

Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti:

<https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/07.03.2026-gada-cilveks-dienvidkurzemes-novada-par-ilgstosu-pretestibu-veja-parka-projektam-saruna-ar-sandru-stepinu.a637823/>.

- LTV raidījumu cikla “Kas notiek Latvijā” redaktora Raivja Šveicara un vadītāja Jāņa Dombura 2026. gada 10. februāra publikāciju LSM.lv “Kas notiek ar vēja enerģiju Latvijā? Valdībai jālemj – būt vai nebūt četriem vēja parkiem, KEM prasa VDD, uzņēmēji neizpratnē” (turpmāk – Publikācija 7);

Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti:

https://www.lsm.lv/raksts/kas-notiek-latvija/raksti/10.02.2026-kas-notiek-ar-veja-enerģiju-latvija-valdibai-jalemj-but-vai-nebut-cetriem-veja-parkiem-kem-prasa-vdd-uznemeji-neizpratne.a633472/?utm_source=lsm&utm_medium=article-bottom&utm_campaign=article.

- LTV raidījumu cikla “Kas notiek Latvijā” 2026. gada 21. janvāra raidījumu “Kas notiks ar vēja parkiem un ministra lēmumiem par pašvaldību teritoriju plānojumiem?” (turpmāk – Publikācija 8).

Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti:

<https://replay.lsm.lv/lv/skaties/ieraksts/ltv/370296/kas-notiks-ar-veja-parkiem-un-ministra-lemumiem-par-pasvaldibu-teritoriju-planojumiem>.

- 4) 2026. gada 8. septembrī nosūtīja jautājumus LSM programmas “Latvijas Radio 1” direktorei Inesei Matjušonokai un 2026. gada 11. septembrī saņēma atbildes uz tiem.

Izvērtējot Iesniegumu, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

konstatē:

[1] Par Raidījuma saturu

LSM radio programmas “Latvijas Radio 1” informatīvi – analītiskais raidījumu cikls “Pievienotā vērtība” izskan reizi nedēļā pirmdienās plkst.12:30, un tā aptuvenais garums ir 20 minūtes. Raidījumu cikla aprakstā ir teikts: *Raidījumā skaidrojam un analizējam sabiedrībai svarīgākos notikumus ekonomikā Latvijā un pasaulē, lai vairotu sabiedrības zināšanas par ekonomikas*

*procesiem un ikviens kļūtu gudrāks personīgo finanšu pārvaldībā.*¹ Raidījumu veido Latvijas Radio Ziņu dienesta programmu vadītājs Jānis Ramāns un Latvijas Televīzijas Ziņu dienesta atbildīgā redaktore Rudīte Spakovska.

Katra raidījuma temats ir kāds viens nozīmīgs aizvadītās nedēļas notikums Latvijas ekonomikā, raidījuma ievadā un noslēgumā īsumā informējot arī par citām ekonomikas aktualitātēm valstī un pasaulē.

2026. gada 31. augusta Raidījuma nosaukums ir “Valdība neakceptē vēja parka būvniecības ieceri; tas sacel vētru nozarē” un par tā saturu ir lasāma šāda informācija [izcēlumi citētajā Raidījuma pieteikuma un turpmākajā Raidījuma transkripta tekstā mani – E.A.]:

*Raidījumā Pievienotā vērtība runājam par vēju, enerģētiku, investīcijām un politiku. **Valdības lēmumu neakceptēt “K2 Ventum” vēja parka ieceri ir sacēlis vētru nozarē. Izskatās, ka bez tiesāšanās neiztiks un ne viens vien investors turpmāk daudz vairāk padomās par politiskajiem riskiem, pirms sāks ko attīstīt.***

*Aizvadītajā nedēļā valdība lēma neakceptēt “K2 Ventum” plānoto vēja elektrostaciju (VES) parka būvniecību Dienvidkurzemes novada Sakas pagastā, lai gan tas izgājis pilnu ciklu visās saskaņošanās un ietekmes uz vidi izvērtējumā saņēmis pozitīvu atzinumu. Klimata un enerģētikas ministrijas ieskatā – nav notikusi valdības prasītā atkārtotā sabiedriskā apspriešana un saglabājas atšķirīgi juridiskie viedokļi par vēja parka būvniecības pieļaujamību Baltijas jūras un Rīgas līča piekrastē. Zemkopības un ekonomikas ministriem atšķirīgs viedoklis, savukārt **Tieslietu ministra ieskatā tiesvedības procesi ir teju garantēti. Valdības lēmums pārsteidzis arī Latvijas Atjaunīgās enerģijas alianses valdes priekšsēdētāju Alni Bāliņu.***²

1. Sižeta tēmas pieteikums Raidījuma ievadā.

Raidījuma ievadā ir sniegts šāds Sižeta pieteikums (no 00:20 līdz 00:38 minūtei):

[Rudīte Spakovska]: Šodien par vēja enerģētiku, investīcijām un politiku, valdības lēmumu neakceptēt “K2 Ventum” vēja parka ieceri, **kas ir sacēlis vētru nozarē.**

[Jānis Ramāns]: Tur izskatās, ka **bez tiesāšanās neiztiks. Un ne viens vien investors turpmāk daudz vairāk padomās par politiskajiem riskiem, pirms sākt ko attīstīt.**

Raidījuma turpinājumā pēc pagājušās vasaras notikumu apskata Latvijas un pasaules ekonomikā

¹ Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti: <https://lr1.lsm.lv/lv/lr1/raidijumi/pievienota-vertiba/>.

² Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti: <https://lr1.lsm.lv/lv/raksts/pievienota-vertiba/valdiba-neakcepte-veja-parka-buvniecibas-ieceri-tas-sacel-vetru-.a223188/>.

no Raidījuma 03:10 minūtes seko tās veidotāju pārdomas par rudenī gaidāmajām Saeimas vēlēšanām un priekšvēlēšanu laika ietekmi uz politiskajiem lēmumiem valstī. Šis raidījuma fragments ombuda vērtējumā būs nozīmīgs Raidījuma tematiskā fokusa analīzei un tiks skatīts šī atzinuma 5. sadaļā, jo tas nosaka Raidījuma Sižeta iztirzājuma konceptuālo ietvaru (rāmējumu).

2. Informācija, kas veido Sižeta tēmas rāmējumu.

[Jānis Ramāns]: *Bet tieši Latvijā pēc mazliet vairāk kā viena mēneša Saeimas vēlēšanas, un **tas vienmēr ir neziņas un risku avots.***

[Rudīte Spakovska]: *Nu, jo politiķi pirms vēlēšanām **cītīgi mēģina izpatikt vēlētājiem**, vai nu dāsni dāļājot labumus, vai nu rādot savu stingro roku, bet jebkurā gadījumā **visai bieži ignorējot lēmumu ilgtermiņa sekas.***

[Jānis Ramāns]: *Un arī ko gaidīt pēc vēlēšanām. Grūti prognozēt, kuras partijas tiks pie vēlētāju atbalsta un kā politiķi savā starpā vienosies par valdības veidošanu un to, kādus amatus un pozīcijas kurš iegūs. **Lielā mērā tas viss arī noteiks, kā dzīvosim ne tikai šoruden, bet arī nākamajos gados.***

Lai arī šis Raidījuma vadītāju pārdomas, iespējams, ir tikušas iecerētas vien kā pāreja jeb “tilta teikums”, lai ievadītu Sižeta galveno tēmu, ombuda vērtējumā tās izsaka tēmas pamatā esošā notikuma interpretācijas perspektīvu – to, kādā konceptuālā ietvarā notikušais tiks aplūkots.

Pēc šīm Raidījuma vadītāju pārdomām no 03:50 minūtes seko Sižets, kas pievēršas Raidījuma galvenajai tēmai.

3. Sižeta tēmas izklāsts Raidījumā.

[03:50 – 04:40, Jānis Ramāns]: *Aizvadītajā nedēļā **valdība lēma neakceptēt “K2 Ventum” plānoto vēju elektrostacijas parka būvniecību Dienvidkurzemes novada Sakas pagastā un, lai gan tas izgājis pilnu ciklu visās saskaņošanās un ietekmes uz vidi izvērtējumā saņēmis pozitīvu atzinumu, Klimata un enerģētikas ministrijas ieskatā nav notikusi valdības prasītā atkārtotā sabiedriskā apspriešana un saglabājas atšķirīgi juridiskie viedokļi par vēja parka būvniecības pieļaujamību Baltijas jūras un Rīgas līča piekrastē.** Zemkopības un Ekonomikas ministrijām, lēmumu pieņemot, bija atšķirīgs viedoklis, savukārt **tieslietu ministra ieskatā, tiesvedības procesi teju garantēti.** Valdības lēmums pārsteidzis Latvijas Atjaunīgās enerģijas alianses valdes priekšsēdētāju Alni Bāliņu.*

[04:41 – 05:31, Alnis Bāliņš]: *Šis bija, nu patiesi sakot, šokējošs signāls un lēmums. Nu, teikšu arī ļoti latviski, ilgi muļļāts lēmums. Jo kopš aprīļa, principā, **politiķi savas neizlēmības dēļ, vazāja aiz deguna vienu konkrētu attīstītāju.** Bet tā refleksija nav, teiksim, attiecināma uz vienu konkrētu,*

bet uz industriju kopumā, jo tad ir jautājums tāds - kā tad pārējie attīstītāji varētu paļauties uz lēmumu pieņēmējiem tad, kad attīstītājs ir izgājis pilnu ietekmes uz vidi ciklu un izpildījis visas prasības un varbūt gājis vēl arī pāri. Joprojām tiek pieņemti, patiesību sakot, es teiktu tā, diezgan politiski motivēti lēmumi, projektu ietekmi uz vidi novērtējumu noraidīt. Tas tā īsumā.

[05: 32 – 05:35, Jānis Ramāns]: *Lēmumu neizprot arī “K2 Ventum” valdes loceklis Agris Kalniņš.*

[05:37 – 06:14, Agris Kalniņš]: *Pieci gadi tur visas institūcijas, neskaitāmi pētījumi, viss. Nu un tad ir tajā brīdī, nu man vienkāršs arguments, nu izskatās, ka te kaut kas nav labi. Kaut ko vajag parunāt vairāk. Viss ir noslēdzies atbilstoši, ko likums saka mēs esam izdarījuši. Jo ietekmes uz vidi process viņš ir, nu, ļoti skrupulozs un tajā brīdī viņš ir arī atklāts, un, ja kaut kas tajā procesa gaitā nav atbilstoši likumam, tad automātiski programma tiek pārtraukta. Automātiski, ja kādai no institūcijām vai kas kaut ko nav, tad viņa tiek pārtraukta. Tad kāpēc mums ļāva vispār to ciklu noiet līdz galam?*

[06:14 – 06:42, Jānis Ramāns]: *Sanāk, ka valdība vai atsevišķi politiķi apšaubā valsts iestāžu darbu, to lēmumus un esošajam klimata un enerģētikas ministram kaut kas neiepatikās, secina Kalniņš, iepriekš investoriem un attīstītājiem tika teikts, jā, mums vajag, vairāk nekā 500 miljonu eiro investīcijas un projekts ir svarīgs un būtisks Latvijas enerģētiskās drošības stiprināšanai. Šobrīd nekas cits neatliek, kā savu taisnību meklēt tiesā.*

[06:43 – 08:04, Agris Kalniņš]: *Nē, nu mums jau ir negatīvs akts iedots un mums ir jāiet uz tiesu. Nu, mums nav citu variantu, kā iet vienkārši uz tiesu un tas ir tā kā, nu, nu, es gribētu teikt, ka šis jau ir tāds jautājums par to, šeit jau vairs nav runa par projektu. Šeit nav runa par mūsu projektu, bet šeit ir runa vispār par valsti kopumā. Tas ir tāds tiešām liels signāls visiem vēja turbīnu ražotājiem, gaidīja šo lēmumu. Ko man viņiem atbildēt, to, kad bija nu skaistuma konkurss kurā, nu diemžēl, nu nezinu, ne tas uzvalks man bija, ne to kaut kas, nu, nu mums ir jāiet uz tiesu, un es ceru ka valsts mūsu, mēs dzīvojam leģitīmā valstī, kurā ir likumi, uz kuriem var balstīties, nu kaut kas nu, šis nav nopietni, jā. Šis ir tāds signāls, kur arī tagad gan visa Rūpniecības un tirdzniecības kamera, gan LIAA, gan visi pārējie, nu viņi vienkārši ir šokā. Ko viņi var atbildēt, ko viņi atbildēs tiem nākamajiem investoriem? Es šajā procesā esmu no divdesmit pirmā gada iekšā. Un es tagad godīgi varu pateikt, kāpēc mums nekas nav? Kāpēc nav, nerunājot par vēja parkiem pat, kāpēc mums nav lielās ražošanas, starptautiskās? Lai tas ārzemju investors, kurš atnāk, viņš saka – ļaujiet mums tik būvēt, darīt, lai viņš šim iziet cauri, nu, tur bišķi jābūt trakiem. Nu, mēs esam bišķi traki, un tāpēc mēs vēl tik tālu esam laikam tikuši. Jo nu tas nav normāli, jā.*

[08:04 – 08:16, Jānis Ramāns]: *Šis ir bīstams precedents ne tikai enerģētikas nozares attīstītājiem un investoriem, saka Atjaunīgās enerģijas alianses valdes priekšsēdētājs Alnis Bāliņš un*

potenciāli tas ietekmēs arī citus lielos projektus.

[08:19 – 09:04, Alnis Bāliņš]: *Un ja šis signāls tagad aizies, un es, es negribu tagad, teiksim, aizstāvēt konkrēto projektu. Bet, ja šī ziņa aizies publiski, ārpus Latvijas, tad ticiet man, daudzi tie, kas šobrīd tā kā lūkojās uz Latviju, uz iespējām. Un šeit es negribu runāt tikai par atjaunīgo enerģiju, bet principā par investoriem. Un investori tie, kas mums ir kritiski vajadzīgi. Kā piemēram, šobrīd ir haips par datu centriem. Šobrīd industrija ved sarunas ar nopietniem datu centriem. Nu, ja līdz viņiem aizies šis signāls par to, ka Latvijas valdība kaut kādu politiski motivētu iemeslu dēļ noraida kādu projektu. Tad ticiet man, šīs investīcijas aizies mums, Latvijai, garām.*

[09:04 – 09:20, Jānis Ramāns]: *Tā ir tikai potenciālā ietekme un lai gan konkrētais valdības lēmums vēl pavisam svaigs, ir projekti, kuros jau tiek pieņemti stratēģiski lēmumi politisko priekšvēlēšanu laikā iepauzēt, tā teikt, mazināsim risku.*

[09:20 – 09:48, Alnis Bāliņš]: *Nav tik momentālas tās reakcijas viss, ja. Par cik ir nedēļa burtiski pagājusi, pat nedēļa varbūt nav pagājusi, ja. Es tagad varbūt nomainīšu savu cepuri, es esmu dāņu Atjaunīgās enerģijas attīstītāja European Energy Latvijas vadītājs. Mums ir divi vēja projekti, kas ir līdzīgā gatavībā tā kā K2, kur mēs apzināti apturējām savas publiskās apspriedes šobrīd to procesu un veiksīm to tikai pēc vēlēšanām.*

[09:49 – 10:05, Jānis Ramāns]: *Valdības lēmums šobrīd ir ļoti liela jautājuma zīme, saka Rīgas Tehniskās universitātes profesore un Vides aizsardzības un siltuma sistēmu institūta direktore Dagnija Blumberga. Jo ar vienu lēmumu ir politiski pateikts nē vairākiem enerģētikas nozares problēmu risinājumiem.*

[10:07 – 11:50, Dagnija Blumberga]: *Jūs saprotat, ka tas nav, ir jautājums par “K2 Ventum”. Tas ir jautājums par lielu staciju, kura izspiedīs iespēju mums būvēt, atjaunot, rekonstruēt Rīgas TEC2 un izmantot dabasgāzi, mums viņa nebūs vajadzīga, tas ir alternatīvs risinājums šai te enerģētikas problēmai. Tas ir jautājums par energoneatkarību, un tā ir tā problēma, kas vakardien tika uzlikta uz jautājuma zīmes, un tā nav tikai energoneatkarības apdraudēšana ar to, ka būvēsim tomēr uz dabasgāzi, savedīsim kārtībā un tā tālāk, jo šīs te jaudas ir lielas un šīs te jaudas ir nepieciešamas Latvijai. Un tad ir nākamais jautājums par, jūs droši vien zināt, ka, dedzinot dabasgāzi, veidojas CO2 emisijas, un šīs te emisijas ir jāpērk emisijas tirdzniecības tirgū. No kurienes to samaksā? To samaksā, pārdodot elektroenerģiju un tā elektroenerģijas cena, pieliek klāt šos te izdevumus. Tas jau vēl nav viss, ir klimata neitralitāte, ko Latvija ir apņēmusies sasniegt, ir mērķi. Un tajos mērķos arī ir jādomā par to, ka mums ir jāatsakās no visa tā, kur veidojas CO2 emisijas. Un mēs šinī gadījumā nevis atsakāmies, bet mēs runājam par to, kā mēs*

*varētu turpināt. Bet ar vēju ražojot elektroenerģiju, šo te emisiju nav. Un līdz ar to Latvija spēs sasniegt arī šo te mērķi. Nu, tas ir **vienlaicīgi šīs te problēmas ir ļoti daudz un tā jocīgā ziņa, un žēl ka tiešām iespējas Sakas pagastam attīstīties.***

[11:51 – 12:17, Jānis Ramāns]: *Sakas pagasta attīstību Blumberga piemin, jo nesen studenti hakatonā ģenerēja idejas, kā pēc iespējas labāk izmantot pagasta potenciālos ienākumus no “K2 Ventum” projekta. Pēc projekta attīstītāja teiktā, tie būtu ap 800 tūkstošiem eiro gadā jeb ceturrtā daļa pašvaldības budžeta. **Uzvarētāju idejas komandas pārstāvji no Rīgas Ekonomikas augstskolas, studenti Kārlis Līcis un Kārlis Jānis Eida, notikušo vērtē negatīvi.***

[12:18 – 13:44, Kārlis Līcis un Kārlis Jānis Eida]: *Primāri, **tās pirmās pārdomas, kas ir, neitrālas vai negatīvas.** Jo tādā hakatona laikā mums radās iespāids, kad nu šīs ir tāds variants, kur var nošaut divus zaķus ar vienu šāvienu, tu vari **gan sakārtot reģionu**, kurš ir nu, kā teikt, tā varbūt nav tikai Sakas pagasta problēma, tā ir tāda daudzkārtēja Latvijas problēma, kur reģioni lēnām un lēnām, kā teikt, pazūd un izmirst, un attiecīgi ir otra iespēja, kad nu tu vari gan to reģionu atbalstīt, **gan arī iespaidot klimata neitralitāti.** Un attiecīgi nu, ja ir iespēja, kā teikt, šīs te divas problēmas kaut kādā veidā atrisināt ar vienu vēja parku, tad, kā teikt, tās pārdomas, tās primārās pārdomas varbūt **sliecas uz to negatīvo pusi un mazliet, maza neizpratne par to būtu.***

Jā es arī vēlējos piebilst, ka, manuprāt, šīs ir ļoti iespaidots no tieši tā laika, kad šis lēmums tika pieņemts, jo, kā mēs visi zinām, rudenī tuvojas vēlēšanas un tieši pirms vēlēšanām vienmēr parādās tendence pieņemt īstermiņa lēmumus, upurējot ilgtermiņa izaugsmi. Un šīs, manuprāt, ir tieši tas, ko mēs arī šobrīd redzējām, kad varbūt šis lēmums netiktu pieņemts, varbūt viņš netiktu pieņemts tik drastisks, varbūt viņš tomēr tiktu palaists tālāk, ja tomēr nebūtu viņš bijis tik nepopulārs, lai gan visi valdībā, es domāju, ka tāpatās ir spējīgi saskatīt to ilgtermiņa pienesumu, kuru viņš nesīs Latvijai. Bet tomēr droši vien, ka politiskās ambīcijas nostājās starp ilgtermiņa pienesumu Latvijai un politiskajiem amatiem, kurus viņi var potenciāli ieņemt.

[13:45 – 14:09, Jānis Ramāns]: *Ir skaidrs, ka šis stāsts par konkrēto vēja parka projektu nebūt nav galā, un iesaistītas ir daudzas, gan politiskas, gan ekonomiskas intereses, bet **tas, ka Latvijā regulējums, prasības un to piemērošana var strauji mainīties un jebkura investīciju projekta veiksmē atkarīga no politiskiem lēmumiem, Latvijas investīciju vides pievilcību pavisam noteikti neuzlabo. Tieši pretēji.***

[2] Par Iesniegumā minēto

Nemot vērā to, ka ombuda atzinumi ir publiski, jo anonimizētā veidā (neatklājot Iesniedzēja identitāti) ir pieejami visai sabiedrībai, lai tādējādi veicinātu sabiedrības medijpratību, kā izpratni

par to – ko, kā un kāpēc sabiedriskais medijs dara –, ombuds šajā atzinuma daļā ir apkopojis apjomīgā Iesnieguma saturu, lai plašākai auditorijai sniegtu priekšstatu par Iesnieguma būtību, tajā izteiktajiem apsvērumiem un izteiktajiem lūgumiem.

Iesniedzējs norāda, ka saistībā ar Sižeta ***kopējo redakcionālo ietvaru*** ir radušās *pamatotas šaubas* par to, ka *sabiedriski nozīmīgu un konfliktējošu interešu jautājumā, vienas ekonomiski ieinteresētas nozares skatījums faktiski ir pārņemts par paša raidījuma pamata vēstījumu*, un izsaka bažas par LSM redakcionālo lēmumu patstāvību un brīvību no ārējas ietekmes. Iesniedzējs uzskata, ka Sižeta saturā dominē vienas ekonomiski ieinteresētas puses skatījums, jo valdības pieņemto lēmumu un tā sekas Sižetā vērtē vien vēja enerģijas nozares un SIA “K2 Ventum” pārstāvji, kuru izteikto apgalvojumu *faktisko un tiesisko pamatu* Sižeta veidotāji nav pietiekami kritiski pārbaudījuši. Tā rezultātā, Iesniedzēja ieskatā, šīs ieinteresētās nozares viedoklis ir saplūdis ar Sižeta veidotāju redakcionālo vēstījumu.

Iepazīstoties ar Iesniegumu, ombuds konstatēja, ka galvenais Iesniedzēja iebildums ir par **LSM redakcionālās neatkarības ievērošanu**, kura noteikta Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likuma (turpmāk – SEPLPL) 3. panta pirmajā daļā un LSM Redakcionālo vadlīniju 1.3. punktā izteikta kā LSM redakcionālā vērtība.

Iesniedzējs uzskata, ka Sižeta redakcionālais ietvars nav pietiekami objektīvs un daudzveidīgs, jo tajā vienas ekonomiski ieinteresētas nozares skatījums ir padarīts par dominējošo, faktiski nosakot Sižeta pamatvēstījumu. Iesniedzēja ieskatā šāds redakcionālais ietvars var veicināt sabiedrības grupu pretnostatīšanu un aizspriedumu veidošanos. Līdz ar to Iesniegumā tiek apšaubīta Sižeta naratīva līdzsvarotība un stāstījuma **neitralitāte**.

Iesniegumā konkretizētie iebildumi pret Sižeta saturu tāpēc ir vērtējami kā argumenti, ar kuriem Iesniedzējs pamato savu centrālo iebildumu par Sižeta vēstījuma neitralitāti un redakcionālā ietvara vienpusīgumu. Ombuds Iesniegumā konstatēja piecus šādus argumentus:

1) tendenciozs rāmējums Sižeta pieteikumā;

Iesniedzēja ieskatā Sižeta pieteikums Raidījuma ievadā tendenciozi “ierāmē” tēmu tā, ka vērtējums par valdības lēmuma negatīvo ietekmi uz investīciju vidi kļūst par raidījuma interpretācijas pamatu.

Iesniedzējs citē raidījuma ievadu, piesakot raidījumu, un norāda, ka 1) *izteiktais formulējums nesatur faktus*; 2) *raidījuma veidotāji jau ievadā pauž prognozi un vērtējumu par Ministru kabineta lēmuma sekām*; 3) *LSM kā savu vēstījumu, uzsvērti pauž apgalvojumu, ka investori turpmāk vairāk apsvērs “politiskos riskus”*; 4) *šāds vēstījums vienpusēji skaidro investīciju risku*;

5) ar šādu vēstījumu **faktiski** veidojot **nepamatotu cēloņsakarību** starp valdības lēmumu un iespējamu investoru nevēlēšanos veikt ieguldījumus Latvijā.³

Papildus tam Iesniedzējs norāda, ka Sižeta pieteikumā nav sniegta plašāka konteksta izklāsts, un nav ņemts vērā, ka starptautiskajā projektu finansēšanas praksē investori un finanšu institūcijas vērtē ne tikai politiskos un regulatīvos riskus, bet arī projekta sociālos un vides riskus, sabiedrības iesaistes kvalitāti un skarto kopienu attieksmi. Kā arī norāda, ka Sižeta pieteikumā nav sniegta plašāka informācija, ka jau projekta virzības sākumā vietējā kopiena izteica būtiskus iebildumus pret projekta īstenošanu, piebilstot, ka ilgstošs konflikts ar vietējo sabiedrību, sabiedrības atbalsta trūkums un neatrisināti sabiedrības līdzdalības jautājumi starptautiskajā projektu finansēšanas praksē paši par sevi ir būtiski projekta sociālā riska faktori, kurus vērtē investori un finansētāji.

Iesniedzējs skaidro, ka arī Ministru kabinets, pieņemot gala lēmumu, ņēma vērā sabiedrības līdzdalības procesā konstatētās problēmas, bet raidījums [Sižeta pieteikums vai Sižets kopumā] šo būtisko apstākli neanalizē, pat neņem vērā, ka vairāk nekā 10 000 cilvēku izteikušies pret Baltijas jūras piekrastes industrializāciju. Tā vietā **iespējamo investoru piesardzību jau ievadā žurnālists saista ar valdības lēmuma radītiem “politiskajiem riskiem”**, tādējādi radot **apgrieztu priekšstatu par cēloņsakarību** – valdības lēmumu pasniedzot kā investīciju riska avotu, nevis vērtējot, vai pats projekts un tā virzības process jau nebija radījis būtiskus riskus, kurus valdībai, pieņemot gala lēmumu, vajadzēja ņemt vērā.

Iesniedzējs rezumē: Tādējādi **raidījuma ievads** jau pirms turpmāko viedokļu uzklaušanās **nosaka visa satura interpretācijas ietvaru** un rada priekšstatu, ka valdības lēmums apdraud Latvijas investīciju vidi.

Atsaucoties uz LSM Redakcionālajās vadlīnijās noteikto tendenciozitātes nepieļaušanas prasību un prasību skaidri nošķirt faktus no viedokļiem, Iesniedzējs lūdz **izvērtēt, vai šāds raidījuma ievads, nepārbaudīta cēloņsakarība starp valdības lēmumu un investoru rīcību, kā arī tai pakārtotā turpmākā raidījuma uzbūve atbilst minētajiem sabiedriskā medija darbības principiem.**

2) robežas nenosakāmība starp ekonomiski ieinteresētas nozares viedokli un pašā sabiedriskā medija redakcionālo vēstījumu;

Ombudam ir jākonstatē, ka šis varētu būt svarīgākais arguments, kas ļauj Iesniedzējam apšaubīt LSM redakcionālo neatkarību un neitralitāti. Ņemot vērā, ka Sižetā Ministru kabineta lēmumu un

³ Precizitātes labad jānorāda, ka Iesniedzēja citētais teksts ir nevis Raidījumā dzirdamais, bet Raidījuma pieteikumā lasāmais. Salīdz. skatīt: <https://lr1.lsm.lv/lv/raksts/pievienota-vertiba/valdiba-neakcepte-veja-parka-buvniecibas-ieceri-tas-sacel-vetru-.a223188/>.

tā iespējamās sekas vērtē konkrētajā projektā un nozares attīstībā kopumā ekonomiski ieinteresētās puses – Latvijas atjaunīgās enerģijas alianses un SIA “K2 Ventum” pārstāvji, bet Sižeta veidotāji, Iesniedzēja vērtējumā, nav kritiski pārbaudījuši šo *ekonomiski ieinteresēto* pušu paustos apgalvojumu *faktisko un tiesisko pamatu*, kas ļautu apgalvot (prognozēt) *politiskos riskus, investīciju vides apdraudējumu un valsts rīcības neprognozējamību*. Iesniedzējs uzskata, ka Sižeta saturs *nostiprina jau raidījuma ievadā pausto redakcionālo vēstījumu* (rāmējumu), kurš tiek raksturots kā tendenciozs.

Iesniedzējs īpaši izceļ žurnālista Jāņa Ramāna izteikto frāzi [03:50 – 04:40] – *“lai gan tas [projekts] izgājis pilnu ciklu visās saskaņošanās un ietekmes uz vidi izvērtējumā saņēmis pozitīvu atzinumu”* – un pauž uzskatu, ka šo *ekonomiski ieinteresētās puses* izteikto apgalvojumu Raidījuma veidotājiem vajadzējis kritiski konfrontēt ar Iesniedzēja piedāvātajiem daudzskaitlīgajiem pretargumentiem, kas attiecas uz ietekmes uz vidi novērtējuma tiesisko statusu lēmumu pieņemšanā Ministru kabinetā, un atsaucas uz Iesniedzēja nekonkretizētu Satversmes tiesas atziņu un konkrētām Valsts pārvaldes iekārtas likuma normām. Iesniedzējs iebilst pret to, ka Sižetā netiek analizēta šo apstākļu juridiskā un faktiskā nozīme un netiek norādīts uz diviem, joprojām neatrisinātiem jautājumiem – *valdības prasītās atkārtotās sabiedriskās apspriešanas nenotikšanu un atšķirīgiem juridiskajiem viedokļiem par vēja parka būvniecības pieļaujamību Baltijas jūras un Rīgas līča piekrastē*.

Tādējādi ir jākonstatē, ka Iesniedzēja iebildumi būtībā ir pret to, kā Raidījuma vadītājs virza Sižeta izklāstu – ka žurnālists vien piesaka, atkārtot, akcentē un veido kopsavilkumus intervijās ekonomiski ieinteresētās puses izteiktajiem apgalvojumiem, nevis kritiski konfrontē tos ar Iesniedzēja piedāvātajiem pretargumentiem, proti, neapstrīd, neapšaubā un nekritizē intervijās dzirdēto. Šāds temata izklāsts Iesniedzējam rada priekšstatu, ka Sižetā nav saglabātas robežas starp *ekonomiski ieinteresētas nozares viedokli un paša sabiedriskā medija redakcionālo vēstījumu*.

3) valsts institūciju rīcības objektivitātes apšaubīšana un neuzticības radīšana valsts pārvaldei Sižetā;

Lai arī Iesniedzējs atzīst sabiedriskā medija tiesības kritizēt valsts institūciju pieņemtos lēmumus, Iesniegumā tiek uzsvērts, ka *kritiska žurnālistika prasa faktu pārbaudi un kritisku attieksmi pret visu konfliktā iesaistīto pušu apgalvojumiem*. Iesniedzējs akcentē, ka *tikpat augsts faktu pārbaudes standarts nepieciešams arī tad, ja sabiedriskais medijs apšaubā valsts institūciju rīcības objektivitāti un rada pamatu sabiedrības neuzticībai valsts pārvaldei*. Šajā kontekstā

Iesniedzējs vērš uzmanību uz to, kā Raidījuma vadītājs pēc SIA “K2 Ventum” valdes locekļa Agra Kalniņa izteikumiem intervijā kopsavilkuma veidā formulē savu secinājumu [06:14 – 06:42]: ***“Sanāk, ka valdība vai atsevišķi politiķi apšaubā valsts iestāžu darbu, to lēmumus, un esošajam klimata un enerģētikas ministram kaut kas neiepatikās.”***

Iesniedzējs šī žurnālista izteiktā vērtējuma sakarā secina: *Būtiski, ka šādu formulējumu intervējamā persona tiešā citātā neizsaka, to kā Kalniņa teiktā kopsavilkumu un secinājumu tieši auditorijai piedāvā pats raidījuma vadītājs. Turklāt vārdi “ministram kaut kas neiepatikās” valdības lēmuma iemeslus reducē līdz amatpersonas subjektīvai nepatikai, lai gan raidījums pats norāda uz valdības prasītās atkārtotās sabiedriskās apspriešanas nenotikšanu un atšķirīgiem juridiskajiem viedokļiem par vēja parka būvniecības pieļaujamību piekrastē.*

Iepazīstoties ar Sižeta saturu, ombuds konstatē, ka Iesniedzējs savā vērtējumā par žurnālista izteikumu ir kļūdījies divos aspektos.

Pirmkārt, Iesniegumā norādītais žurnālista izteikuma citāts nav pilnīgs, jo Raidījumā žurnālists iepriekš citēto tekstu turpina ar vārdiem – [...] ***secina Kalniņš*** [...] – tādējādi precīzi norādot uz šī vērtējuma faktisko izteicēju.

Otrkārt, Raidījuma vadītāja teiktais ir ne tikai apkopojums intervētās personas iepriekš teiktajam, bet arī pieteikums tam, ko intervētā persona saka nākamajā intervijas fragmentā [06:43 – 08:04]: *Ko man viņiem atbildēt, to, kad bija nu skaistuma konkurss kurā, nu diemžēl, nu nezinu, ne tas uzvalks man bija, ne to kaut kas, nu, nu mums ir jāiet uz tiesu, un es ceru ka valsts mūsu, mēs dzīvojam legatīmā valstī, kurā ir likumi, uz kuriem var balstīties, nu kaut kas nu, šis nav nopietni, jā. Līdz ar to ir jākonstatē, ka Iesniedzēja nepilnīgi citētais žurnālista izteikums ir arī intervijas satura anotācija jeb pārejas teksts par būtiskākajām atziņām, kas seko nākamajā intervijas fragmentā.*

Lai vai kā, Iesniedzējs rezumē, ka *ekonomiski ieinteresētās puses vērtējums ne tikai paliek bez kritiskas pārbaudes* [iepriekšējā punktā ombuda analizētais apsvērums] – *raidījuma vadītājs to pats apkopo un pastiprina, radot sabiedrībā nepamatotu, valdību diskreditējošu priekšstatu, ka valdības gala lēmums nav tiesiska izvērtējuma rezultāts, bet gan politiski un subjektīvi motivēta atkāpšanās no valsts institūciju iepriekš pieņemtajiem lēmumiem.*

Tādējādi ir jākonstatē, ka Iesniedzēja iebildums ir par to, ka Sižetā nav pietiekami nošķirts ekonomiski ieinteresētās puses vērtējums par valdības lēmuma motivāciju no pārbaudītiem faktiem par šī lēmuma iemesliem un mērķiem, turklāt raidījuma vadītājs šo intervēto personu sniegto vērtējumu pats apkopo un tādējādi pastiprina auditorijai nepamatotu priekšstatu par

valdības lēmuma subjektīvi un politiski motivētu raksturu, lai gan Raidījumā nav pienācīgi atspoguļoti un izvērtēti šā lēmuma faktiskie un tiesiskie apstākļi.

4) sabiedrības grupu un to interešu pretnostatījums un aizspriedumu veicināšana Sižetā;

Iesniedzēja vērtējumā Sižets vienkāršoti pretstata divas bināras pozīcijas, kur vienā pusē ir sabiedrības grupa, kuras interesēs ir investīcijas Latvijas ekonomikā, valsts enerģētiskā drošība un rūpes par klimatu (t.s. ekonomiski ieinteresētā pozīcija), bet otrā pusē – valsts politiskā vadība un Sakas pagasta iedzīvotāji (opozīcija vēja parka projektam). Iesniedzējs uzskata, ka opozīcijas legītīmās intereses par dabas un ainavu aizsardzību, teritoriju plānošanu un rekreāciju, piekrastes aizsardzību un sabiedrības tiesībām piedalīties lēmumu apspriešanā Sižetā asociatīvi tiek sasaistītas un pretstatītas valsts ekonomiskās attīstības un enerģētiskās drošības interesēm, proti, ka opozīcijas iebildumi pret konkrētu vēja parku projektu tiek interpretēti kā iebildumi pret vēja enerģiju, investīcijām ekonomikā vai enerģētisko drošību kopumā.

Līdz ar to Iesniedzēja ieskatā, ja Sižetā ir atspoguļots tikai vienas puses viedoklis, bet *otras grupas interešu saturs līdzvērtīgi nav atklāts, sabiedrībā rodas nepamatoti aizspriedumi*, kas var veicināt stereotipizētu priekšstatu par konkrētas sabiedrības grupas (opozīcijas) interesēm un motivāciju, proti, ka šīs grupas pārstāvji ir šķērslis ekonomiskajai attīstībai vai enerģētiskajai drošībai. Šādai LSM rīcībai Iesniedzējs saskata tālejošas sekas, jo, Iesniedzēja vērtējumā, Sižetā sniegtais naratīvs *rada risku valsts iekšējai drošībai, jo veicina sociālo naidīgumu pret cilvēkiem, kuri izmanto savas likumīgās demokrātiskās tiesības*. Līdz ar to Iesniedzējs lūdz izvērtēt, *vai konkrētā raidījuma redakcionālā konstrukcija nav veicinājusi sabiedrības grupu pretnostatīšanu, kas ir pretēja sabiedriskajam medijam likumā noteiktajam uzdevumam mazināt savstarpējos aizspriedumus*.

Tādējādi ombudam ir jākonstatē, ka Iesniedzēja iebildums pēc būtības attiecas uz Raidījuma redakcionālo rāmējumu (kā to ir uztvēris Iesniedzējs) un no tā izrietošo naratīvu, kurā ar investīcijām, ekonomisko attīstību un enerģētisko drošību saistītās intereses tiek pretstatītas konkrētā projekta īstenošanai izteiktajiem iebildumiem, pienācīgi neatklājot šo iebildumu pamatā esošās legītīmās sabiedrības un valsts intereses. Iesniedzēja ieskatā šāds rāmējums var veicināt projekta pretinieku (sabiedrības un valsts politiskās vadības) stereotipizāciju un aizspriedumu veidošanos gan pret personām, kuras izmanto savas likumīgās tiesības iebilst pret konkrētā projekta īstenošanu, gan pret valsts pārvaldi kopumā, tādējādi nonākot pretrunā sabiedriskā medija uzdevumam mazināt savstarpējos aizspriedumus un veicināt cieņu pret dažādām sabiedrības grupām.

5) par redakcionālās neatkarības, daudzpusības un kritiskas žurnālistikas standartu

neievērošanu;

Noslēdzošais Iesniedzēja arguments ir par to, ka konfliktā, kurā saduras *būtiskas ekonomiskās intereses, valsts enerģētikas politika, valsts pārvaldes lēmumi, vides un piekrastes aizsardzība, teritorijas plānošana, pašvaldību kompetence un vietējās sabiedrības intereses* un kurā sabiedriskā medija uzdevums ir *kritiski pārbaudīt visu pušu apgalvojumus un nodrošināt auditorijai pietiekamu informāciju un kontekstu, lai tā pati varētu izdarīt informētu secinājumu*, sabiedriskais medijs nav nodrošinājis pietiekami neatkarīgu, daudzpusīgu un kritiski pārbaudītu atspoguļojumu, kas auditorijai ļautu pašai izdarīt informētu secinājumu par *konflikta* būtību.

Nenodrošinot kritisku attieksmi pret visu *konfliktā* iesaistīto pušu viedokļiem, sabiedriskais medijs nav pildījis tā *demokrātisko funkciju – nevis pateikt sabiedrībai, kurai pusei ir taisnība, bet nodrošināt pietiekami precīzu, daudzpusīgu un kritiski pārbaudītu informāciju, lai sabiedrība pati varētu izdarīt secinājumus.*

Tādējādi ombudam ir jākonstatē, ka šis arguments papildina jau iepriekšējā punktā izteiktos apsvērumus, ka Sižets ne tikai vienpusēji izklāsta tikai vienas puses (pozīcijas) viedokli, bet liecina arī par LSM pozicionēšanos domstarpību situācijā, kuru Iesniedzējs apzīmē kā *konfliktu*, bet kuru var konceptualizēt arī kā *konfliktējošu interešu* jautājumu – kā atšķirīgu ekonomisko, sabiedrisko un politisko interešu pretrunu.

6) par Iesniegumā izteiktajiem lūgumiem;

Apkopojot Iesniegumā izteiktos iebildumus, Iesniedzējs lūdz izvērtēt Sižeta atbilstību šādām SEPLPL normām un LSM pašregulējošo dokumentu prasībām:

1. *Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likuma 3. pantā noteiktajiem neatkarības, objektivitātes, pienācīgas precizitātes, neitralitātes, viedokļu daudzveidības un sabiedrības grupu savstarpējo aizspriedumu mazināšanas principiem;*
2. *LSM Redakcionālo vadlīniju prasībām par objektivitāti un tendenciozitātes nepieļaušanu satura izklāstā, materiāla izkārtojumā un vārdu izvēlē;*
3. *LSM Redakcionālo vadlīniju prasībām par faktu nošķiršanu no komentāriem un viedokļiem, kā arī tematam būtisku viedokļu atspoguļošanu;*
4. *LSM Redakcionālo vadlīniju prasībām - izvairīties no stereotipizācijas un aizspriedumos balstītas sabiedrības grupu un procesu atspoguļošanas.*

Papildu iepriekš minētajiem lūgumiem Iesniegumā ir izteikts arī vēl šāds lūgums:

Gadījumā, ja ombuds konstatē minēto principu vai profesionālo standartu pārkāpumu, lūdzam aicināt Latvijas Sabiedrisko mediju un raidījuma veidotājus publiski atzīt pieļauto kļūdu, to labot un atvainoties auditorijai par vienpusīgu un nepietiekami kritiski pārbaudītu sabiedriski nozīmīga jautājuma atspoguļojumu.

[3] Par LSM atbildēm uz ombuda uzdotajiem jautājumiem

Uz ombuda 2026. gada 8. septembrī rakstiski uzdotajiem jautājumiem, LSM programmas “Latvijas Radio 1” direktore Inese Matjušonoka sniedza šādas atbildes [visi izcēlumi atbilžu tekstā mani – E.A.]:

1) par Sižeta veidošanas mērķi un centrālo vēstījumu;

Sižeta fokuss bija MK lēmuma ietekme uz investīciju vidi un nozares reakcija, nevis atkārtota lēmuma pamatotības vai vides/teritorijas plānošanas jautājumu izvērtēšana pēc būtības - šie aspekti LSM.lv jau bija plaši atspoguļoti citos materiālos, piemēram, “Valdība neakceptē “K2 Ventum” vēja parka ieceri Pāvilostas pusē” [Publikācija 2], “Pāvilostā asi iebilst pret vēja parka būvniecību Sakas mežos” [2024. gada publikācija] un “Gada cilvēks Dienvidkurzemes novadā par ilgstošu pretestību vēja parka projektam” [Publikācija 6] u.c. Raidījuma kopējais fokuss un konkrētā materiāla fokuss ir cits.

2) par redakcionālajiem apsvērumiem intervējamo personu izvēlei;

Tā kā leņķis bija ekonomiskā ietekme, tika izvēlēti tie, kas var par to runāt tieši - projekta attīstītājs (Agris Kalniņš, K2 Ventum), nozares asociācijas vadītājs (Alnis Bāliņš, LAEA) un neatkarīga akadēmiskā eksperte reģionālās attīstības kontekstā (RTU profesore Dagnija Blumberga). Šim konkrētajam sižetam netika pieaicināts pārstāvis no lēmuma pieņēmēju vai to atbalstītāju puses.

3) par to, vai raidījuma veidošanas laikā tika lūgts viedoklis Klimata un enerģētikas ministrijai, citiem valdības lēmuma atbalstītājiem, pašvaldībai, vietējiem iedzīvotājiem vai vides aizsardzības jomas pārstāvjiem?

Nē - šim konkrētajam sižetam šie viedokļi netika lūgti, jo tā uzdevums bija atspoguļot nozares/investoru reakciju, nevis vēlreiz izvērtēt lēmuma pamatotību, kas jau bija atspoguļota citviet (sk. 1. atbildi).

4) par to, kā tika pārbaudīti raidījumā izskanējušie apgalvojumi, ka valdības lēmums ir politiski motivēts, un balstīts amatpersonu subjektīvā nepatīkā;

*Šis punkts prasa precizējumu attiecībā uz iesniegumā citēto teikumu. Precīzais raidījumā skanējušais teksts bija: “Sanāk, ka valdība, vai atsevišķi politiķi apšaubā valsts iestāžu darbu, to lēmumus un esošajam Klimata un enerģētikas ministra, kaut kas neiepatikās, **secina Kalniņš.**” Teikuma noslēgumā esošā atsauce “**secina Kalniņš**” ir standarta Latvijas žurnālistikas paņēmieni netieši atreferēta viedokļa attiecināšanai uz konkrētu personu - funkcionāli līdzvērtīgs formai “”X,” secina Y” vai “pēc Y domām, X”. Tas nepārprotami norāda auditorijai, ka izteiktais ir A. Kalniņa, nevis raidījuma vai tā vadītāja, secinājums. Iesnieguma apgalvojums, ka “šādu formulējumu... kā secinājumu tieši auditorijai piedāvā pats raidījuma vadītājs” (tā, it kā tas būtu vadītāja patstāvīgi formulēts vērtējums), **neatbilst faktiskajam raidījuma tekstam** - secinājums bija skaidri un tieši attiecināts uz A. Kalniņu.*

Vienlaikus jāatzīst: skaidra atsauce uz avotu pati par sevi neatceļ jautājumu, vai pēc šāda ekonomiski ieinteresētas puses vērtējuma izskanēšanas raidījumam vajadzēja to nekavējoties papildināt ar pretstatījumu jau zināmajiem faktiskajiem/juridiskajiem lēmuma iemesliem (termiņa pārkāpums, atkārtotās sabiedriskās apspriešanas jautājums). Tas ir atsevišķs, leģitīms redakcionāla līdzsvara jautājums, kas jānošķir no apgalvojuma, ka vadītājs izteikumu uzdevis par savu - pēdējais, kā redzams no citāta, ir faktiski nepareizs.

5) par to, kādēļ raidījumā netika plašāk izvērsti vēja parka būvniecības ieceres noraidījuma iemesli, kā arī ministriju un to pārstāvju atšķirīgais viedoklis.

Tāpat kā 3. atbildē - sižeta specifiskais uzdevums bija cits, un pieņēmums bija, ka auditorija plašāko kontekstu jau pazīst no citiem LSM materiāliem. Laika ierobežojuma dēļ ne katrā materiālā par lēmumu potenciālajām sekām ir lietderīgi atspoguļot visu procesu, kā pie šī lēmuma nonākts.

[4] Par ombuda kompetenci

Nemot vērā SEPLPL 18. panta pirmajā daļā ombudam noteikto kompetenci pārraudzīt sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu sniegto pakalpojumu atbilstību SEPLPL 1. pantā noteiktajam mērķim un 3. pantā noteiktajiem sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipiem, kas izvērsti LSM pašregulējošajos dokumentos – Redakcionālajās vadlīnijās un Rīcības un ētikas kodeksā – ombuda funkcijās ir pārraudzīt un sniegt savus atzinumus par to, vai LSM saturā (raidījumu, sižetu, rakstu u.c.) un tā veidošanas laikā veiktās žurnālistiskās darbības un pieņemtie redakcionālie lēmumi atbilst **profesionālās darbības principiem un profesionālās ētikas prasībām.**

Ombuds atzinumus sniedz normatīvo aktu definētajās kompetences robežās un izmantojot

Redakcionālo vadlīniju un Rīcības un ētikas kodeksa normas, kas attiecas uz profesionālo ētiku un tās ievērošanu redakcionālajos lēmumos un profesionālajās procedūrās, kas veiktas LSM satura veidošanas procesā. Nedz normatīvie akti, nedz Redakcionālās vadlīnijas un Rīcības un ētikas kodekss **nedod ombudam tiesības sniegt Iesniegumā minēto apstākļu juridisko izvērtējumu.**

Ievērojot minēto, ombuda iespējās ir sniegt atzinumu par Sižeta satura atbilstību šādām LSM darbību pašregulējošajām prasībām:

1. Redakcionālo vadlīniju 1.4. punktā “LSM darbības profesionālie principi” noteiktajam darbības principam *Precizitāte*:

LSM sniedz pārbaudītu un iespējami precīzu informāciju, nedrīkst apzināti maldināt auditoriju, sagrozīt vai izdomāt faktus.

2. Redakcionālo vadlīniju 1.4. punktā “LSM darbības profesionālie principi” noteiktajam darbības principam *Objektivitāte*:

LSM satura izklāstā balstās uz faktiem, izmanto informāciju, kas palīdz saprast kontekstu, un gādā, lai izskan tematam, žanram vai raidījuma formātam būtiskie argumenti un viedokļi.

Nav pieļaujama tendenciozitāte satura izklāstā, ziņu vai materiāla izkārtojumā, balss intonācijā vai vārdu izvēlē.

3. Redakcionālo vadlīniju 1.4. punktā “LSM darbības profesionālie principi” noteiktajam darbības principam *Faktu nošķiršana no viedokļiem*:

Ziņās izmantotajiem faktiem jābūt skaidri un saprotami nošķirti no komentāriem un viedokļiem.

4. Redakcionālo vadlīniju 1.4. punktā “LSM darbības profesionālie principi” noteiktajam darbības principam *Viedokļu daudzveidība*:

LSM atspoguļo dažādu sabiedrības grupu viedokļus, arī tādus viedokļus, kas kādam varētu likties nepieņemami.

Veidojot saturu par kādu konkrētu tematu, tajā iekļaujami tematam nozīmīgi, atbilstoši un kompetenti viedokļi.

5. Redakcionālo vadlīniju 1.4. punktā “LSM darbības profesionālie principi” noteiktajam darbības principam *Izvairšanās no stereotipizācijas*:

LSM izvairās no stereotipizācijas un neizvērtē notikumus, procesus un sabiedrības grupas, vadoties pēc iepriekšējiem priekšstatiem un aizspriedumiem. Nav pieļaujama kādas sabiedrības grupas diskriminācija.

6. Redakcionālo vadlīniju 1.3. punktā “LSM redakcionālās vērtības” izteiktajai vērtībai

Neatkarība:

LSM ir redakcionāli neatkarīgs un nepakļaujas valsts varas, pašvaldību institūciju, politisko partiju, reliģisko organizāciju, ekonomisko aprindu, kādu grupu un atsevišķu personu interesēm, ietekmei un citādiem mēģinājumiem iejaukties to darbā.

7. SEPLPL 3. panta “Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipi” ceturtajā daļā noteiktajam:

Sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi nodrošina viedokļu daudzveidību un savā darbībā ievēro objektivitāti, pienācīgu precizitāti un neitralitāti..

8. SEPLPL 3. panta “Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipi” pirmajā daļā noteiktajam:

Sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi ir brīvi no politiskas, ekonomiskas, atsevišķu interešu grupu un citādas iejaukšanās to darbībā.

9. SEPLPL 3. panta “Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipi” astotajā daļā noteiktajam:

Sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi stiprina vispārēju cieņu pret dažādām sabiedrības grupām, veicina to savstarpējo aizspriedumu mazināšanos, dzimumu līdztiesību un vienlīdzīgu attieksmi pret visiem sabiedrības locekļiem, sevišķi pret personām ar invaliditāti.

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons
secina:

[5] Par Sižeta tēmu un redakcionālo ieceri

Ombuda ieskatā domstarpību pamatā ir atšķirīga izpratne par Sižeta tematisko fokusu jeb tā tematisko mērķi. LSM programmas “Latvijas Radio 1” direktores atbildē izklāstītā redakcionālā iecere atšķiras no tā, kā Sižetu ir uztvēris Iesniedzējs un to aprakstījis Iesniegumā.

Lai noskaidrotu Sižeta tēmu (par ko ir Sižets), produktīvs paņēmieni ir negatīva skaidrojuma veidošana, atklājot nevis to, kas ir Sižeta tematiskais fokuss, bet gan to, kas tas nav, tādējādi izslēdzot no tēmas apraksta tai neatbilstošus pieņēmumus.

Pirmkārt, ombuds secina, ka Sižeta tēma **nav** SIA “K2 Ventum” vēja parka projekts Sakas pagastā. Šis projekts 2026. gadā ir ticis plaši un vispusēji atspoguļots un iztirzāts vismaz astoņās LSM saturā vienībās, kuras ombuds ir norādījis šī atzinuma ievaddaļā. Ņemot vērā, ka diskusijas par šo projektu ir norisinājušās arī divos LTV populārākā raidījumu cikla “Kas notiek Latvijā?”

raidījumos, var pieņemt, ka tas ir uzskatāms par vienu no visvairāk izdiskutētajiem biznesa projektiem (pēc “Rail Baltic” un “Air Baltic”) LSM saturā šajā gadā. Tomēr konkrētais projekts nav uzskatāms par šajā atzinumā izvērtējamā Sižeta tēmu. Ja Sižets būtu bijis veltīts pašam projektam, tad vēstījums jeb naratīvs un satura izklāsta loģika būtu pilnīgi cita. Paraugš šādas tēmas izklāstam ir atrodams ombuda norādītajā Publikācijā 3 un Publikācijā 4.

Otrkārt, ombuds secina, ka Sižeta tēma **nav** arī 2026. gada 25. augusta Ministru kabineta lēmums neatbalstīt SIA “K2 Ventum” vēja elektrostacijas tālāku virzību. Ombuds sliecas piekrist LSM programmas “Latvijas Radio 1” direktores sniegtajai atbildei uz ombuda uzdoto jautājumu par Sižeta veidošanas mērķi un centrālo vēstījumu: ***Sižeta fokuss bija MK lēmuma ietekme uz investīciju vidi un nozares reakcija, nevis atkārtota lēmuma pamatotības vai vides/teritorijas plānošanas jautājumu izvērtēšana pēc būtības - šie aspekti LSM.lv jau bija plaši atspoguļoti citos materiālos, [..] Raidījuma kopējais fokuss un konkrētā materiāla fokuss ir cits.***

Iepazīstoties ar Sižeta saturu, ombuds pārliecinājās, ka ir pamats šādam Sižeta redakcionālā fokusa vērtējumam. Ja Sižeta tēma būtu bijusi Ministru kabineta lēmums, tad tā naratīvs un satura izklāsta loģika jeb secība būtu pilnīgi cita. Tad Sižets koncentrētos uz Ministru kabineta lēmuma motivācijas skaidrojumu, kam lieti noderētu konkrēto lēmuma pieņēmēju sniegtie komentāri. Tad attiecīgi Sižetā tiktu iekļauti gan lēmuma atbalstītāju, gan tā noraidītāju viedokļi. Paraugš šādas tēmas izklāstam ir atrodams ombuda norādītajā Publikācijā 1 un Publikācijā 2.

Atsaucoties uz iepriekš minēto, ombuds secina, ka Sižeta tēma jeb tematiskais fokuss **ir** Ministru kabineta **lēmuma iespējamā negatīvā ietekme uz investīciju vidi Latvijā un konkrētās tautsaimniecības nozares negatīvā reakcija uz šo lēmumu**, kuras galvenais arguments ir jau pieminētā negatīvā ietekme uz iespējam piesaistīt investīcijas Latvija ekonomikā. Šāds tematiskais Sižeta fokuss skaidro gan to saturu, kas Sižetā ir ticis iekļauts, gan to saturu, kas Sižetā nav iekļauts, bet kuru būtu vēlējies redzēt Iesniedzējs.

Nemot vērā iepriekš izteiktos apsvērumus, ombuds arī secina:

- **ja** Sižeta tēma būtu bijusi SIA “K2 Ventum” vēja parka projekts Sakas pagastā, **tad** būtu pamats vērtēt Iesniedzēja izteiktos argumentus par tendenciozu rāmējumu Sižeta pieteikumā (ombuda identificētais pirmais Iesniedzēja arguments), sabiedrības grupu un to interešu pretstatījumu un aizspriedumu veicināšanu (ombuda identificētais ceturtais Iesniedzēja arguments), kā arī redakcionālās neatkarības, daudzpusības un kritiskas žurnālistikas standartu neievērošanu (ombuda identificētais Iesniedzēja piektais arguments);
- **ja** Sižeta tēma būtu bijusi 2026. gada 25. augusta Ministru kabineta lēmums, **tad** būtu pamats

vērtēt Iesniedzēja izteiktos argumentus par valsts institūciju rīcības objektivitātes apšaubīšanu un neuzticības radīšanu valsts pārvaldei (ombuda identificētais trešais Iesniedzēja arguments);

- savukārt, **ja** Sižeta tēma ir Ministru kabineta lēmuma ietekme uz investīciju vidi, kā to redz ekonomiski ieinteresētā nozare, **ta**d iepriekšminētie Iesniedzēja argumenti nav relevanti Sižeta reālajam saturam, **jo** Sižets nav ne par vēja parka projektu, ne par Ministru kabineta lēmumu to neatbalstīt.

Līdz ar to ombudam ir jāatzīst, ka Iesnieguma pamatā ir pārpratoms par Sižeta tēmas fokusu. Šajā gadījumā runa nav par ombudam ierastu situāciju, kad pretenzijas pret LSM saturu radušās, jo LSM satura veidotāji **vienu notikumu** izstāsta atšķirīgi no tā, kā šo notikumu interpretē kāds tā līdzdalībnieks, proti, situācija, kad atšķiras redakcionālā vēstījuma un notikumā iesaistītās puses interpretācijas notiekošajam. Šādos gadījumos iesniegumos ombudam tiek problematizēts konkrētās LSM satura vienības performatīvais saturs (kā par notiekošo tiek vēstīts) kā 1) notikuma interpretācijas perspektīva jeb konceptuālais ietvars (t.s. rāmējums), 2) vēstījuma kopējais naratīvs (veids, kā konkrētā rāmējuma ietvarā notikušais ir ticis strukturēts un interpretēts, piešķirot notikušajam noteiktu jēgu) un 3) notiekošā kontekstualizācija (kāda papildu informācija tiek sniegta, lai palīdzētu auditorijai notikumu izprast konkrēta naratīva ietvarā).

Konkrētā Sižeta gadījumā runa nav par **viena notikuma** atšķirīgām interpretācijas perspektīvām, kas nosaka to, kādi fakti vēstījumā tiek izcelti, kā šie fakti tiek strukturēti un sasaistīti vienotā vēstījumā, kāds plašāks konteksts vēstījumā tiek iekļauts un kāds – izlaists, lai skaidrotu konkrēto notikumu un piešķirtu tam noteiktu jēgu, bet gan runa ir par principiāli **citu notikumu**, kura izklāstam tiek veidots tam atbilstošs rāmējums. Tā ietvarā veidojas specifiskais vēstījums, kas nosaka, kāds plašāks konteksts materiālā tiek iekļauts – kāda papildu informācija tiek sniegta, lai skaidrotu notikuma jēgu, cēloņus, iespējamās sekas un plašāko ietekmi.

Ir jāsecina, ka Sižeta tematiskais fokuss ir ticis pārprasts, kas pats par sevi nav nekas ārkārtējs, jo tā komunikācija, kuras regulatīvais mērķis ir pušu saprašanās (konsenss kā visu piekrišana), noris kā nesaprašanās un pārpratumu novēršanas process. Komunikatīvu pārpratumu rašanās iemeslus skaidro mūsu uztveres specifika, ka katrā saprašanas procesā informācijas uztvērējs (domājošais subjekts) piedalās ar sev pieejamo *pirmsizpratni*, ko veido līdzšinējā pieredze, zināšanas, un kas ir pats svarīgākais un aktuālā motivācija saprast kaut ko kā kaut ko. Proti, mēs “saprotam” uztverto informāciju tā, kā vēlamies to saprast. Atšķirīgās *pirmsizpratnes* kā dažādie *saprašanas horizonti* (un to pamatā esošās atšķirīgās motivācijas) skaidro, kāpēc vienu un to pašu notikumu var saprast dažādi, un kāpēc stāstījuma saturu var arī pārprast.

Līdz ar to pamatots ir jautājums, vai Sižeta veidotāju iespējās bija novērst iespējamus pārpratumus. Šķietami, no pārprašanas varēja izvairīties, Sižeta ievadā skaidri pasakot, ka Sižets **nebūs** par konkrēto vēja parka projektu, ka Sižets **nebūs** arī par Ministru kabineta lēmumu par šo projektu, bet gan, ka Sižeta tematiskais fokuss **būs** Ministru kabineta lēmuma prognozējamā ietekme uz investīciju vidi Latvijā, sniedzot atbildi uz jautājumu – kāpēc ekonomiski ieinteresētās tautsaimniecības nozares pārstāvjiem ir tik negatīva reakcija uz šo lēmumu.

Tomēr ir jāņem vērā, ka šāds skaidrojošs ievads varētu tikt lietots tikai tad, ja satura veidotāji balstītos apsvērumos, ka viņu piedāvātais tēmas izklāsts noteikti **tiks pārprasts**. Ja šāda iespēja netiek pieļauta, tad Sižeta tēmas skaidrojošs ievads šķiet pārmērīgi didaktisks paņēmieni, kas balstās diskutablā pieņēmumā, ka auditorija pati bez papildu skaidrojumiem neko nespēj saprast.

Jāpiebilst, ka šāda tematiskā fokusa izvēli pamato arī konkrētā raidījumu cikla žurnālistiskais žanrs. Lai arī raidījumu cikla “Pievienotā vērtība” raidījumi ziņo par aktualitātēm Latvijas un pasaules ekonomikā, tie nav uzskatāmi par ziņu raidījumiem to vispārpieņemtajā izpratnē, jo raidījumu ciklam ir ļoti sašaurināts tematikas loks – informēšana tieši par uzņēmējdarbības aktualitātēm un to analīze. Tas skaidro, kāpēc Sižetā nav iekļauta ne informācija par Sakas pagasta iedzīvotāju noraidošo attieksmi pret vēja parka projektu, ne informācija par Ministru kabineta lēmuma pieņemšanas īpašajiem apstākļiem, jo raidījumu cikla fokuss ir šaurs – uzņēmējdarbības problemātika, kā par to var pārliecināties, noklausoties citus šī cikla raidījumus.

Ombuds pieļauj, ka raidījumu cikla ietvaros būtu iespējams arī raidījums ar nosaukumu, piemēram, “Sakas pagasta uzņēmēji ir gandarīti par Ministru kabineta pieņemta lēmuma pozitīvo ietekmi uz uzņēmējdarbības attīstības perspektīvām pagastā”. Arī šajā gadījumā tas joprojām būtu šauri ievirzīts tematiskais fokuss, kurā sniegtu vien uzņēmējdarbību analizējošu informāciju. Savukārt pagasta iedzīvotāju attieksmes pret vēja parka projektu un Ministru kabineta lēmuma pieņemšanas apstākļu un motivācijas analīze varētu tikt sniegta citos, sociālpolitiskajām aktualitātēm veltītajos LSM raidījumos, kā par to liecina atzinuma ievadā ombuda norādītās LSM publikācijas.

[6] Par Sižeta rāmējumu, dalībniekiem un publikācijas veidošanas paņēmieniem

Iesniedzējs saskatīja tendenciozu rāmējumu Sižeta pieteikumā izskanējušajā tekstā lietotajiem formulējumiem – *.. kas ir sacēlis vētru nozarē. .. bez tiesāšanās neiztik. Un ne viens vien investors turpmāk daudz vairāk padomās par politiskajiem riskiem, pirms sākt ko attīstīt* – norādot, ka šie formulējumi nesatur faktus, pauž vienpusēju prognozi un veido nepamatotu cēloņsakarību starp konkrēto valdības lēmumu un iespējamo investoru nevēlēšanos veikt ieguldījumus Latvijā.

Ombuda vērtējumā Raidījuma ievadā iekļautā un Raidījuma pieteikumā lasāmā teksta nodoms nav

bijis ievirzīt klausītāju un lasītāju uztveri noteiktā interpretācijas virzienā, bet gan vien pieteikt Sižeta tēmu, ieinteresēt tajā auditoriju, lai tā turpinātu klausīties Raidījumu. Līdz ar to šajā lakoniskajā, intrigu veidojošajā tekstā nav redakcionālas nepieciešamības sniegt plašāku kontekstu, izteikto apgalvojumu pamatojošus faktus, izteiktās prognozes skaidrojumu⁴, jo tas prasītu tūlītēju pāreju pie Sižeta izklāsta, bet redakcionālā iecere bija nonākt pie Sižeta tikai pēc citu notikumu apskata un pēc Sižeta rāmējuma izklāsta, kas, ombuda vērtējumā, ir dzirdams tieši pirms Sižeta [Raidījumā no 03:10 līdz 03:50 minūtei] un kurā izskan šāds teksts:

[..] *politiķi pirms vēlēšanām cītīgi mēģina izpatikt vēlētājiem, vai nu dāsni dāļājot labumus, vai nu rādot savu stingro roku, bet jebkurā gadījumā visai bieži ignorējot lēmumu ilgtermiņa sekas.*

Tieši šis teksts, ombuda vērtējumā, ir uzskatāms par Sižeta patieso rāmējumu, un būtībā Sižetā izklāstītā tēma ir induktīvs pierādījums (piemēra formā) rāmējumā izteiktajam apgalvojumam. Līdz ar to Iesniedzēja izteiktais vērtējums par Sižeta rāmējuma *tendenciozitāti* ir attiecināms uz šo īsteno tēmas konceptuālo ietvaru, kurā tiek veidots Sižeta tēmas izklāsts, proti, ļoti konkrēts naratīvs. Šāds rāmējums pamatoti var radīt tendencialitātes iespaidu, jo:

- 1) apgalvojuma subjekts – *politiķi*; vispārinoši attiecina šo apgalvojumu uz politiķiem kā homogēnu grupu;
- 2) politiķu rīcība pirms vēlēšanām tiek skaidrota ar vienu dominējošu motīvu – *mēģina izpatikt vēlētājiem*;
- 3) negatīvie vērtējošie izteikumi – *mēģina izpatikt vēlētājiem vai nu dāsni dāļājot labumus, vai rādot savu stingro roku* – rada priekšstatu par bezatbildīgu vai “populistisku” rīcību;
- 4) ar formulējumu – *bet jebkurā gadījumā* – tiek izslēgta citu, alternatīvu politiķu rīcības motivācijas skaidrojuma iespēja;
- 5) tiek piedāvāta vienkāršota (vienvirziena) interpretācija – politiķu rīcību pirms vēlēšanām saistot ar vēlmi iegūt vēlētāju labvēlību un ar to saistītu īstermiņa interešu prevalēšanu pār lēmumu ilgtermiņa sekām.

Tādējādi ir pietiekami daudz pazīmju, lai šādu rāmējumu uzskatītu par tendenciozu, tāpēc arī uz to var attiecināt ombuda identificēto Iesniedzēja trešo argumentu par valsts institūciju rīcības objektivitātes apšaubīšanu un neuzticības radīšanu valsts pārvaldei. Iesniedzējs uzskata, ka

⁴ Ņemot vērā prognozējoša sprieduma epistemisko statusu, ka tas ir **varbūtīgs** apgalvojums, kura patiesuma vērtība būs nosakāma tikai iestājoties prognozētajam nākotnes stāvoklim (prognozei apstiprinoties vai neapstiprinoties), prognozes nav **pierādāmas**, bet tikai **skaidrojamas**, vērtējot to varbūtības pakāpi. Turklāt ir jāņem vērā, ka sociālajā vidē tikai ļoti triviāliem notikumiem var fiksēt monokauzālu sakarību, pārsvarā notikumi ekonomikā ir multikauzālu faktoru kombinācijas rezultāts, līdz ar to vairumam ekonomisko prognožu vienmēr var piemeklēt faktus, kas to apstiprina un faktus, kas to neapstiprina.

auditorijai tiek radīts nepamatots priekšstats par valdības lēmuma subjektīvi un politiski motivētu raksturu, Raidījumā pienācīgi neatainojot un neizvērtējot šā lēmuma faktiskos un tiesiskos apstākļus. Taisnības labad gan ir jānorāda, ka rāmējums nav veidots šī viena konkrētā Ministru kabineta lēmuma vērtējumam, bet gan paredzēts politiķu rīcības vērtējumam priekšvēlēšanu periodā kopumā.

Vienlaicīgi ombuds apzinās, ka, neskatoties uz rāmējuma tendenciozitātes pazīmēm, katra Sižeta klausītāja rīcībā varētu būt arī kādi faktori balstīti piemēri, kas pamatotu šādas politiķu rīcības interpretāciju kā objektīvu – *consensus omnium* izpratnē, proti, kā vispārzināmu vai vispārpieņemtu pārlicību, kuras “patiesumu” nodrošina visu piekrišana tai.

Līdz ar to, ombuda vērtējumā, problemātisks ir Sižeta ietvars, savukārt no tā izrietošais vēstījums un vēstījuma kontekstualizācija Sižetā precīzi atbilst šim konceptuālajam uzstādījumam. Ombuds pieļauj, ka arī Iesniedzējs vismaz daļēji varētu piekrist šādai politiķu priekšvēlēšanu laika rīcības interpretācijai, jo, izņemot Ministra kabineta lēmumu par vēja parka projekta neatbalstīšanu (kas, protams, ir izņēmums), citos politiķu pieņemtajos lēmumos katrs var rast kādu piemēru bezatbildīgai, izdabājošai, “populistiskai” rīcībai. Ņemot vērā, ka izņēmums apstiprina likumsakarību tikai tad, ja likumsakarība pati paredz izņēmumus, ombuds pieņem, ka Sižetā lietotais rāmējums neizsaka universālu apgalvojumu, bet formulē statistisku vispārinājumu un pastāvošu tendenci.

Visu iepriekšminēto apsvērumu vadīts, ombuds nesaskata pamatu vērtēt Iesniegumā minētos argumentus, jo tie būtu spēkā vien tad, ja Sižeta tēma būtu SIA “K2 Ventum” vēja parka projekts Sakas pagastā vai 2026. gada 25. augusta Ministru kabineta lēmums neatbalstīt SIA “K2 Ventum” vēja elektrostacijas tālāku virzību.

Vienīgais izņēmums ir Iesniedzēja arguments par robežas nenosakāmību starp ekonomiski ieinteresētas nozares viedokli un paša sabiedriskā medija redakcionālo vēstījumu, jo šis arguments nav saistīts ne ar satura vienības saturisko fokusu, ne izmantoto rāmējumu, ne izklāsta naratīvu, ne piedāvāto kontekstualizāciju, bet tieši ir saistīts ar Iesniedzēja šaubām par LSM redakcionālo neatkarību un neitralitāti, kas ombuda vērtējumā ir nopietnākā iespējamā apsūdzība LSM.

Iesniedzēja izteiktie iebildumi, kā jau tas tika noteikts šī atzinuma konstatējošajā daļā, ir rezultāts tam, ka Raidījuma vadītājs intervēto personu izteiktos viedokļus nekonfrontē ar Iesniedzēja piedāvātajiem pretargumentiem, proti, neapstrīd, neapšaubā un nekritizē intervijās dzirdēto. Tas Iesniedzējam ir radījis iespaidu, ka Raidījuma vadītājs ne tikai tiem piekrīt, bet arī, ka tie ir Raidījuma vadītāja viedokļi un secīgi – LSM pozīcija. Detalizēti iepazīstoties ar Sižeta saturu,

ombuds konstatēja, ka tā saturu veido piecu intervēto personu teiktais un Raidījuma vadītāja vienīgā funkcija ir šīs intervijas apvienot secīgā stāstījumā. Tādējādi Sižets ir montāžas ceļā konstruēts vēstījums, kurā vienīgais informatīvais materiāls, ar kuru operē žurnālists, ir intervijās saņemtā informācija. Proti, Sižets nav tiešraides intervija, kurā žurnālists uzdod jautājumus, bet intervētā persona sniedz atbildes, bet gan jau iepriekš veiktās intervijas atbilžu izklāsts. Šajā radio žurnālistikas paņēmienā žurnālista balsij nav *autorbalss* funkcijas (jautāt, formulēt, komentēt, vērtēt), bet gan “montāžas balss” funkcijas (atlasīt, strukturēt, kontekstualizēt, pieteikt, atkārtot, pārformulēt, akcentēt, sasaistīt, veidot kopsavilkumus), jo redakcionālais vēstījums tiek veidots nevis ar žurnālista *autorbalsi*, bet gan ar intervēto personu izteikumu atlasu un montāžu vienotā vēstījumā.

Līdz ar to no astoņām žurnālista intervencēm vien pēdējā ir uzskatāma par *autorbalss* vēstījumu, kurā izpaužas žurnālista vērtējums iztirzātajai tēmai:

Ir skaidrs, ka šis stāsts par konkrēto vēja parka projektu nebūt nav galā, un iesaistītas ir daudzas, gan politiskas, gan ekonomiskas intereses, bet tas, ka Latvijā regulējums, prasības un to piemērošana var strauji mainīties un jebkura investīciju projekta veiksmē atkarīga no politiskiem lēmumiem, Latvijas investīciju vides pievilcību pavisam noteikti neuzlabo. Tieši pretēji.

Šajā vēstījumā ombuds nesaskata pazīmes, kas liecinātu par žurnālista subjektīvo attieksmi (*par vai pret*) vēja parka projektam, bet izteiktais vērtējums precīzi iekļaujas iepriekš iztirzātajā Sižeta konceptuālajā ietvarā (rāmējumā).

Visās atlikušajās septiņās intervences epizodēs žurnālists “salīmē” interviju fragmentus, kā saistvielu izmantojot gan to, kas pirms mirkļa dzirdēts, gan arī to, kas vēl tikai sekos nākamajā intervijas fragmentā. Iespējams, tieši šis pēdējais paņēmieni klausītājiem var radīt iespaidu, ka izskanējis Raidījuma vadītāja viedoklis, lai gan tiek pieteikts tikai tas, ko klausītājs dzirdēs pēc mirkļa.

Izvērtējot konstatēto, sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

atzīst:

[7] Ņemot vērā ombuda izteiktos apsvērumus par Sižeta tematisko fokusu un secināto, ka Sižeta tēma nav SIA “K2 Ventum” vēja parka projekts Sakas pagastā, kā arī 2026. gada 25. augusta Ministru kabineta lēmums neatbalstīt SIA “K2 Ventum” vēja elektrostacijas tālāku virzību, bet gan Sižeta tēma ir šī lēmuma iespējamā negatīvā ietekme uz investīciju vidi Latvijā un konkrētās

tautsaimniecības nozares negatīvā reakcija uz šo lēmumu, **ombuds neatzīst** Sižeta saturā šādu LSM pašregulējošo prasību, kā arī SEPLPL normu pārkāpumus:

1. Redakcionālajās vadlīnijās noteiktais LSM darbības princips *Precizitāte* un SEPLPL 3. panta ceturtajā daļā noteiktais pamatprincips LSM darbībā ievērot pienācīgu precizitāti;

Ombuds neatzīst, ka Sižetā būtu apzināti sagrozīti vai izdomāti fakti un tādējādi tiktu maldināta auditorija. Sižetā ir izklāstīts gan tas, ka projektam ir veikts ietekmes uz vidi novērtējuma process, ir saņemts pozitīvs atzinums, gan arī tas, ka valdības ieskatā nav notikusi prasītā atkārtotā sabiedriskā apspriešana un pastāv atšķirīgi juridiskie viedokļi par būvniecības pieļaujamību piekrastē. Savukārt izteikumi par valdības lēmuma politisko motivāciju, gaidāmu tiesvedību un iespējamu negatīvu ietekmi uz investīciju vidi ir viedokļi un prognozes, kuras izsaka intervētās personas un ir precīzi attiecināmas uz šiem konkrētajiem informācijas avotiem. Ombuds nesaskata pamatu atzīt, ka būtu pārkāpts pienācīgas precizitātes princips.

2. Redakcionālajās vadlīnijās noteiktais LSM darbības princips *Objektivitāte* un SEPLPL 3. panta ceturtajā daļā noteiktais pamatprincips LSM darbībā ievērot objektivitāti;

Ombuds atzīst redakcionālās tiesības izvēlēties šauru tematisko fokusu, kas atbilst Raidījuma formātam, žanram un redakcionālajai iecerei – nozares reakciju un valdības lēmuma iespējamo ietekmi uz investīciju vidi. Šāda tematiskā fokusa izvēle pati par sevi nerada pienākumu vienā tematiski sašaurinātā Sižetā atkārtoti izklāstīt visu vēja parka projekta un valdības lēmuma priekšvēsturi. Ombuds atzīst, ka pirms Sižeta izskanējušais vispārinājums, ka politiķi pirms vēlēšanām mēģina izpatikt vēlētājiem un visai bieži ignorē lēmumu ilgtermiņa sekas, veido Sižeta uztveres ietvaru. Sižeta turpmākā virzība šo rāmējumu ilustrē ar saskanīgiem vērtējumiem, noslēgumā žurnālistam kategoriski secinot regulējuma un prasību strauju mainīgumu un negatīvu ietekmi uz investīciju vides pievilcību. Līdz ar to ombuds atzīst vien Sižeta konceptuālā ietvara tendenciozitāti, kurš izsaka sabiedrībā valdošo attieksmi pret politiskajiem lēmumiem priekšvēlēšanu laikā.

3. Redakcionālajās vadlīnijās noteiktais LSM darbības princips *Faktu nošķiršana no viedokļiem*;

Ombuds atzīst, ka intervēto personu sniegtie vērtējumi Sižetā ir identificējami pēc runātāja balss un žurnālista norādēm uz avotu. Arī Iesniegumā izceltā frāze par valsts iestāžu darba apšaubīšanu un ministra subjektīvu nepatiku ir tieši attiecināta uz Agri Kalniņu, nevis pasniegta kā žurnālista

veikts fakta konstatējums. Vienlaikus Sižeta pieteikumā un noslēgumā robeža starp pārbaudāmiem faktiem, prognozēm un vērtējumiem kļūst mazāk skaidra, viedokļiem par investoru turpmāko rīcību, regulējuma strauju mainīgumu un investīciju vides pasliktināšanos izskanot apgalvojuma formā. Lai arī formāls avotu sniegtās informācijas nošķīrums no redakcionāli sniegtās informācijas ir ievērots, Sižeta veidošanas paņēmieni – iepriekš intervijās saņemto atbilžu atlase – ne vienmēr klausītājam ļauj skaidri nodalīt intervēto personu sniegtās informācijas atstāstījumu vai apkopojumu no žurnālista patstāvīgajiem formulējumiem.

4. Redakcionālajās vadlīnijās noteiktais darbības princips *Viedokļu daudzveidība* un SEPLPL 3. panta ceturtajā daļā noteiktais pamatprincips nodrošināt viedokļu daudzveidību;

Ņemot vērā, ka pilnvērtīga viedokļu daudzveidība nav realizējama kā visu iespējamo pozīciju vienāda reprezentācija katrā atsevišķā, hronometrāžā un tematiski ierobežotā satura vienībā, viedokļu daudzveidības optimālais apjoms ir vērtējams saistībā ar konkrēto satura vienības temata fokusu, žanru un formātu. Sižeta šaurais tematiskais fokuss pamato nozares un investoru pārstāvju uzklaušīšanu un skaidro, kāpēc Sižetā netika iekļauti viedokļi, kas informētu, vai un kā valdības lēmuma pamatā esošie juridiskie, procesuālie un sabiedrības līdzdalības apsvērumi ietekmē veiktās prognozes par investīciju vidi. Vienlaikus ir jāpiebilst, ka konkrētā vēja parka problemātika 2026. gada laikā ir tikusi iztīrīta plašāk astoņās LSM satura vienībās.

5. Redakcionālajās vadlīnijās noteiktais darbības princips *Izvairīšanās no stereotipizācijas* un SEPLPL 3. panta astotajā daļā noteiktais pamatprincips LSM veicināt savstarpējo aizspriedumu mazināšanu un stiprināt cieņu pret dažādām sabiedrības grupām;

Sižetā nav tieši raksturoti konkrētā vēja parka pretinieki vai Sakas pagasta iedzīvotāji un tiem nav piedēvētas pazīmes, kas ļautu konstatēt diskriminējošu vai aizspriedumos balstītu konkrētas sabiedrības grupas atspoguļojumu.

Pirms Sižeta Raidījuma veidotāju sniegtais rāmējums politiķu rīcības vērtējumam priekšvēlēšanu laikā vienkāršo politiskās rīcības motivācijas un rada stereotipizējošu priekšstatu par politiķiem kā grupu. Šis trūkums pārklājas ar konstatēto rāmējuma tendenciozitātes vērtējumu, taču, ievērojot Redakcionālo vadlīniju noteiktā principa mērķi – aizsargāt sabiedrības grupas no aizspriedumos balstītas un diskriminējošas atainošanas, ombuds nesaskata pietiekamu pamatu atsevišķi konstatēt šīs prasības pārkāpumu. No tā, ka politiķi ir sociāli identificējama grupa, nevar secināt, ka uz politiķiem kā grupu attiektos īpaša diskriminācijas aizlieguma prasība, līdzīgi kā uz grupām, kuras

tradicionāli tiek aizsargātas pret diskrimināciju (etniskas, reliģiskas, seksuālās orientācijas un arī – politiskās pārliecības grupas). Gluži pretēji – politiķiem ir mazāka, nevis lielāka aizsardzība pret publisku kritiku, jo politiķi apzināti ir pakļāvuši sevi ciešai žurnālistu un sabiedrības uzraudzībai. Vienlaikus jāpiebilst, ka šai kritikai ir jābūt konstruktīvai, lai neveidotos nelietderīga politiķu stereotipizācija, stigmatizācija, negatīva vispārināšana, nepamatota politiķu un sabiedrības polarizācija.

Lai gan Sižeta uzbūve varēja netieši radīt iespaidu, ka projekta kritiķu apsvērumi ir mazāk nozīmīgi nekā nozares intereses, Sižetā nav izteikti aicinājumi uz naidīgu vai nevienlīdzīgu attieksmi pret projekta oponentiem, nav noniecinoši raksturota kāda konkrēta sabiedrības grupa un nav konstatējama diskriminācija. Tādēļ ombuds neatzīst, ka Sižetā būtu pārkāpts LSM pienākums stiprināt cieņu pret dažādām sabiedrības grupām un veicināt savstarpējo aizspriedumu mazināšanos.

6. Redakcionālo vadlīniju izteiktā redakcionālā vērtība *Neatkarība* un SEPLPL 3. panta pirmajā daļā noteiktais pamatprincips, ka sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi ir brīvi no politiskas, ekonomiskas, atsevišķu interešu grupu un citādas iejaukšanās to darbībā.

Tas, ka Sižetā dominē ekonomiski ieinteresētu personu vērtējumi un tiem nav nodrošināts pietiekams pretstatījums, pats par sevi nepierāda ekonomisko aprindu vai atsevišķas interešu grupas iejaukšanos LSM darbībā. Ombuda rīcībā nav ziņu par ārēju ietekmi uz intervējamo personu izvēli, satura atlasīšanu, montāžu vai redakcionālo secinājumu veidošanu. Ja arī Sižeta saturā ir konstatējami atsevišķi trūkumi, tie neliecina par redakcionālās neatkarības neievērošanu. Tāpēc nav pamata atzīt Redakcionālo vadlīniju 1.3. punktā nostiprinātās neatkarības vērtības vai SEPLPL 3. panta pirmajā daļā noteiktā principa pārkāpumu. Sižeta šķietamā “vienpusējība” rezultējas no Raidījuma formāta, žanra, tematiskā fokusa un Sižeta veidošanas žurnālistiskajiem paņēmieniem.

[8] Ņemot vērā šajā atzinumā atzīto, ombuds nesaskata pamatu atsaukties uz Iesniedzēja izteikto lūgumu aicināt LSM un Raidījuma veidotājus publiski atzīt pieļauto kļūdu, to labot un atvainoties auditorijai par vienpusīgu un nepietiekami kritiski pārbaudītu sabiedriski nozīmīga jautājuma atspoguļojumu.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas

līdzekļu ombuds

(paraksts)*

Edmunds Apsalons

*DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR
LAIKA ZĪMOGU